

τὴν βορεινὴν φιλολογίαν. Αἱ σκέψεις εἶναι ἀφελείς καὶ πλημμυρισμέναι ἀπὸ αἰσθημα. Ἔχω τὸ εὐτύχημα νὰ κατέχω ἐγὼ τὸ πρόπλασμα μιᾶς γρηούλας τῆς Πλάκας καμωμένον ἀπὸ τὸν καλλίτερόν μας γλύπτην, τὸν Βροῦτον. Ἡ μικρὰ γρηούλα μὲ τὸ τσεμπέρι, τὴν ὁποίαν ἤμπορεῖ ἀκόμη νὰ ἰδῇ κανεὶς εἰς μίαν στενωπὸν τῆς παλαιᾶς Πλάκας, ἐκεῖ γύρω ἀπὸ τοὺς Ἀέρηδες,

ἀφίνει νὰ σχίζονται ἐλαφρὰ τὰ χεῖλη τοῦ κουρασμένου προσώπου εἰς μειδίαμα ἀγαθότητος. Αὐτὸ τὸ μειδίαμα τὸ βλέπει κανεὶς καὶ εἰς τὰ ἐντονώτερα ἔργα τοῦ Ἑλληνος διηγηματογράφου, ὁ ὁποῖος μᾶς ἔδωκε εἰς τὰς σελίδας του ἀποκρυσταλλωμένα τὰ ἑλληνικὰ βάθη, βάθη ὅμως διανυγῇ καὶ σαφεῖρνα, ὅπως εἶναι τὰ βάθη τοῦ Σαρωνικοῦ.

Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Η Μ Ε Ρ Ο Σ

Εἶναι πολλοὶ εὐσεβεῖς χριστιανοὶ ποὺ δυσκολεύονται νὰ παραδεχθῶν ὅτι στᾶληθινὰ ὁ Ἰωάννης ὁ Ἀποκαλυπτῆς εἶδε καὶ ἤκουσε τὰς ζοφερὰς ἐκεῖνας εἰκόνας καὶ τὰ ζοφερώτερα ἐκεῖνα λόγια ποὺ ἐχάραξε μὲ τόσον μαῦρον ἐνθουσιασμόν εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν του. Ἐγὼ ὅμως, ἂν καὶ δὲν εἶμαι πολὺ εὐσεβὴς χριστιανός, εἶμαι μὲ τὸ παραπάνω βέβαιος ὅτι ὁ σκοτεινὸς ἐκεῖνος Προφήτης εἶδε καὶ ἤκουσε καὶ φρικτότερα ἀκόμη ἀπὸ τὴν Ἀποκάλυψιν μυστήρια—μυστήρια, ποὺ δὲν τὰ ἔγραψε, διότι θὰ ἦσθάνετο πλέον καὶ ὁ ἴδιος ἐντροπὴν διὰ τὸν ἀνθρωπισμόν μας νὰ ἀποκαλύψῃ καὶ διότι θὰ ἦτο βέβαιος ὅτι οἱ ἀναγνώσται του, ἂν καὶ θὰ τοὺς διηγείτο ἀληθέστατα πράγματα, θὰ ἐπίστευαν, οἱ μωροὶ καὶ τυφλοὶ, ὅτι τοὺς διηγείται παραμύθια τερατωδέστερα καὶ ἀπὸ τοὺς μύθους τῆς Χαλιμᾶς. Καὶ μολαταῦτα ἐγὼ τοῦλάχιστον θὰ τὰ ἐπίστευα χωρὶς καμμίαν ἀντίρρηση, ἀφ' οὗ γνωρίζω πολλὰς περιέργες ἱστορίας ποὺ συνέβησαν χωρὶς νὰ τολμήσῃ κανένας ἱστορικός νὰ τὰς διηγηθῇ ποτὲ καὶ διὰ τὰς ὁποίας ὁ φίλος μας Ἀμπὸν ἐχάραξε τὸ περίφημον ἐπίγραμμα ὅτι: «αἱ ἀληθέστεραι ἱστορίαι δὲν εἶναι πάντοτε ἐκεῖναι ποὺ συνέβησαν». Ἐνθυμοῦμαι λοιπὸν ὅτι εἰς τὰ παιδικὰ μου χρόνια ἔξοῦσε εἰς τὴν Κέρκυραν ἕνας εὐχάριστος γέροντας γεμᾶτος μυαλὸ καὶ μὲ καρδιά πλημμυρισμένην ἀπὸ βαθειὰ αἰσθήματα φιλανθρωπίας. Τὸν ἔλεγον Χαγιάνην καὶ ἦτον ὁ ἀγαπημένος γέροντας τῶν παιδιῶν καὶ κάθε μέρα ἀπὸ τὸ πρωῒ ἕως τὸ βράδυ καθισμένος

σταυροπόδι παρὰ τὴν θάλασσαν εἰς τὴν γλυκυτάτην Σπανιάδα τῆς Κερκίρας ἐπερικυκλῶντο συνήθως ἀπὸ φτωχόπαιδα, ἔπαιζε ἥσυχα-ἥσυχα τὸ κομπολόγι του, ἐχάιδενε κάποτε-κάποτε τὴν ἀσημένια γενειάδα του καὶ τὰ χιονᾶτα μαλλιά του καὶ ὅλος ἀγάπη καὶ χαρὰ διὰ τὰ εὐλογημένα παιδιὰ ποὺ τὸν ἤκουαν καταμαγευμένα δὲν ἔπαυε νὰ μᾶς ἐξιστορῇ τὰ πλέον ἀξιοθαύμαστα παραμύθια, ὅπως ὠνόμαζε τὰς διηγῆσεις του ἀπὸ μετριοφροσύνην, ἐν ᾧ κατὰ βάθος ἦσαν ἀληθέστατα πράγματα. Καὶ ἡ ἀστείρευτη γλώσσά του, ποὺ ἔσταζε τ' ἀρμονικὰ τοῦ λόγια ὡς γλύκαν μέλιτος καὶ ὡς ροδόσταμο μυρωμένης τριανταφυλλιάς, ἐκαταστάλαζε καὶ ἀποταμίευνε εἰς τὰ βάθη τῆς ἀθώας ψυχῆς μας πότε χαριτωμένα, πότε μελαγχολικὰ καὶ πότε φρικτὰ ἱστορήματα μὲ φαντασίαν ἀνεξάντλητην, ταιριασμένην μὲ κρίσιν διανυγῇ καὶ πλημμυρισμένην μὲ τρυφερὴν, μὲ μενεξεδένιαν αἰσθηματικότητα.

Ἀπὸ τὰ παραμύθια τοῦ ἀγαπημένου μου Χαγιάνην θὰ σᾶς ξαναδιηγηθῶ κ' ἐγὼ ὅπως—ὅπως τὸ χειρότερό του, γιατί τὰ καλύτερά του δὲν ἔχω τὴν δύναμιν—ἄχ!—νὰ τὰ ἱστορήσω μ' ἐκείνην τὴν χάριν τὴν ἀμίμητην, ποὺ μοῦ τὰ ἔλεγε ὁ ταπεινὸς καὶ ἀφιλόδοξος καὶ παραγνωρισμένος ἐκεῖνος γέροντας...

* * *

— Ἦταν λοιπὸν ποὺ λέτε μιὰ φορὰ κ' ἔναν καιρὸ ἕνας μεγάλος βασιλιάς καὶ τὸν ἔλεγον Πρωτᾶτο, κ' ἦταν ὁ μεγαλύτερος βασιλιάς τοῦ καιροῦ του, ὅχι γιατί εἶχε μεγάλο μυαλὸ μὰ

γιατί δὲν εἶχε διόλου καρδιά μέσα του. Κ' ἦταν ἡ καρδιά του ἀπὸ πέτρα κ' ἦταν τὸ αἷμά του ζυμωμένο μὲ φαρμάκι ὀχιάς καὶ μ' ἀφρὸ λυσσιασμένου λύκου. Καὶ τὸν ἔτρεμαν ὅλοι κ' ἦταν βασιλιάς 'ς τὸ εὐμορφότερο μέρος τοῦ κόσμου κ' εἰς τὰ βασίλειά του ἦταν ὅλο ἄνοιξις κ' οἱ κάμποι του καὶ τὰ βουνά του καὶ τὰ δάση του ἦταν πλημμυρισμένα ἀπὸ τριαντάφυλλα καὶ μενεξέδες, ἀπὸ παπαροῦνες καὶ μαργαρίτες, ἀπὸ μυρτιές καὶ ροδοδάφνες καὶ δεντρολίβανα... Καὶ τὰ τρεχάμενα νερά σουσουρίζανε γάργαρα ἰσκιασμένα κάτω ἀπὸ πλατάνια καὶ ἱτιαῖς, κ' ἔσκυβαν 'ς τὲς ὄχθαις τῶν ὀλόθερμα νὰ φιληθοῦνε ἀπὸ τὸ ὑγρὸ τους στόμα μυριάδες λούλουδα μὲ πλουμιστὰ στολίδια ποὺ γεμίζανε τὸ διάβα τοῦ νεροῦ μὲ μαγευμένες εὐωδιές... Καὶ τὰ ῥηδόνια ἀνακατεύανε τὲς μελωδίες τῶν μὲ τὰ σούσουρα ἀπὸ τὰ τρεχάμενα νερά καὶ μὲ τὲς μυρωμένες ἀναπνοές τῶν λουλουδιῶν, καὶ ξεφυρνέιες αὔρες ἔπλεκαν τὰ παρθενικά τραγούδια τῶν πουλιῶν καὶ τὲς εὐωδιές τῶν κάμπων καὶ τὰ τερπνὰ σούσουρα ἀπὸ τὰ δένδρα καὶ τὰ τρεχάμενα νερά σὲ μίαν ἀδιάκοπην ἁρμονίαν ποὺ φτερούγιζε μαλακῇ σὰν πούπουλο κι' ἄγνῃ σὰν ἀνάσασμα ἀπὸ ἀγγελούδια ἐπάνω σὲ κείμενα τὰ μαγικά βασίλεια τοῦ σκληροῦ κι' ἀπάνθρωπου Πρωτάτου..... Ὁ βασιλιάς αὐτὸς μισοῦσε περισσότερο ἀπ' ὅλο τὸν κόσμον τὴν ἀσύγκριτην εὐμορφίαν τοῦ βασιλείου του, κι' ὅπως ἦταν ἀπὸ πέτρα ἡ καρδιά του κι' ὅπως εἶχε μέσα του αἷμα ἀπὸ φαρμάκι ὀχιάς κι' ἀπὸ ἀφρὸ λυσσιασμένου λύκου, ἤθελε ὅλο τὸ βασίλειό του νὰ ἦταν ἓνας κακοπελέκητος βράχος καὶ νὰ ζοῦνε 'ς τοὺς κρυψώνες του τὰ φαρμακερότερα φεῖδια καὶ τὰ γριώτερα θεριά. Καὶ μία καὶ δύο φορὲς εἶχε βάλῃ τοὺς ἀνθρώπους του νὰ κατακόψουν καὶ νὰ κατακάψουν τὰ φουντωτὰ δέντρα τοῦ βασιλείου του καὶ νὰ ξερριζώσουνε τὰ χαριτωμένα λούλουδα τῶν κάμπων του καὶ νὰ σκοτώσουν τὰ παρθενικά πουλιά 'ς τὰ δάση του.

Τὰ δέντρα ὅμως καὶ τὰ λουλούδια καὶ τὰ πουλιά ξαναγεννιόντανε διὰ μιᾶς περισσότερα κ' εὐμορφότερα ἀπ' τὴν στάχτη τους τὴν ἴδια. Καὶ μία καὶ δύο φορὲς ὁ ἄγριος ἐκεῖνος βασιλιάς εἶχε μαζέψῃ τὰ φοβερότερα θηρία τοῦ κόσμου κ' εἶχε ξαπολύσῃ 'ς τὰ βασίλειά του λεοντάρια καὶ τίγριδες καὶ λύκους καὶ σκορποὺς καὶ ὄχεντρες γιὰ νὰ

μολύνουν μὲ τὲς φαρμακερές ἀναπνοές τους τὸν ξεφυρνέιον ἀέρα τοῦ βασιλείου του καὶ μὲ τὲς ἄγριες φωνές τους διώξουν τὰ ῥηδόνια ἀπὸ τὰ δάση του καὶ μὲ τὰ βάρβαρα τρεξίματά τους ἐρημώσουν καὶ πετρώσουν τὰ ῥηδόνια λειβάδια του... Τὰ θηρία ὅλα μόλις πατούσανε 'ς τὸ βασίλειό του λυσσιάζανε ἀπ' τὴν ἀσύγκριτην εὐμορφίαν του καὶ καταξέσχιζόντανε ἀναμεξὺ τους κ' ἔτρωγε καὶ κατάστρεφε τὸ ἓνα τὸ ἄλλο, καὶ τὸ τελευταῖο ποὺ ἀπόμενε ξεφυρχοῦσε ἀπὸ τὸ ἄχτι τῆς ἐρημιάς του μέσα σ' ἐκείνην τὴν ἁρμονίαν τοῦ ἐπιγείου παραδείσου... .

Καὶ ὅπως ἦταν ὁ βασιλιάς ἐκεῖνος πετρόκαρδος, ἓνα ὄνειρο εἶχε πάντα: νὰ χαλᾷ ὅτι εὗρισκε καλοφτιασμένο. Γι' αὐτὸ ὅλο πολέμους ἔκανε κι' ὀλοδιψοῦσε ἀπὸ ἀθῶα αἵματα, κι' ὅσο τὸ αἷμα τῶν ἀθῶων ἔβαφε τὴν γῆ τόσο δὲν ἐχόρταινε νὰ τὸ βλέπῃ νὰ πληθαίνει, νὰ φουσκώνει, νὰ τρέχῃ γύρω του γοργὸ σὰν βρωμερὸ ποτάμι ποὺ τὸ ξερνᾷ μεσάνυχτα στὴν γῆν ὁ μαῦρος Ἄδης. Καὶ μὲ τοὺς πολέμους του καὶ μὲ τὴν σκληροκαρδοσύνην του εἶχε διώξῃ τοὺς εἰρηνικοὺς ἀνθρώπους χιλιάδες τῶν χιλιάδων μίλλια μακριὰ ἀπὸ τὰ βασίλειά του. Τὰ ποτάμια ὅμως τῶν ἀθῶων αἱμάτων ἔτρεφαν ἀδιάκοπα τὰ ἔρημα ἔθνη του καὶ τὰ μεταμορφώνανε σ' ἓνα περιβόλι ἀπέραντο μ' ἀφάνταστην εὐμορφίαν, ποὺ πίκραινε ὅλο καὶ βαθύτερα τὴν ἄσχημη ψυχὴ τοῦ μαύρου ἐκείνου βασιλιά. Κι' ἀπὸ τὸ κακὸ του, ποὺ δὲν μπορούσε νὰ νικήσῃ τὴν ἀγαθότατη φύσιν καὶ νὰ τὴν ἔχῃ ἐρωμένην του στὴν καταστροφή, ἔκλαιε καὶ οὐρλιάζε τὰ μεσάνυχτα καὶ παραδερνότανε καὶ ξέσχιζε τὰ φλογισμένα του μάγουλα κ' ἔσταζαν οἱ ἀφροὶ τῆς ὀργῆς του θερμοὶ σὰν μαύρη πίσσα ἀπὸ τὰ φαρμακερά του χεῖλια... Μὰ ἡ ὀργὴ του καὶ τὸ ἄχτι του δὲν ταράζανε διόλου τὴν ἁρμονίαν τῆς φύσεως, ποὺ ξακολουθοῦσε νὰ φαντάζῃ γλυκύτερη ἀκόμη μέσα 'ς τὰ οὐρλιάσματα τοῦ ἄγριου ἐκείνου θηρίου... Τότες ὁ βασιλιάς αὐτὸς ζήτησε νὰ πνίξῃ τὴν θλίψιν του 'ς τὰ ξεφαντώματα. Κι' ὀλονυχτὺς ἔπινε σὲ καύκαλα ἀδικοσκοδωμένων κρασιὰ καμωμένα ἀπὸ αἵματα ἀνθρώπων παιδιῶν καὶ τὸν τριγυρίζανε γυναῖκες τοῦ βασιλείου του ἀχόρταστες σὰν αὐτὸν 'ς τὴν ἡδονὴ καὶ 'ς τὴν ἀγριοσύνη. Μὰ ὁ βασιλιάς χόρταινε γλήγωρα κι αὐτὲς καὶ

τὲς ἔδιωχνε καὶ δὲν εὔρισκε τίποτε ὅμοιο του
νὰ τὸν εὐχαριστῇ

Τότε λοιπὸν ποὺ λέτε οἱ πολεμιστάδες του
ἔτυχε νὰ τοῦ φέρουν αἰχμάλωτο ἓνα ξένο ποὺ
τὸν ἔλεγαν Ἡμερο καὶ ποὺ τὸν εἶχαν πιάσει νὰ
περιπλανιέται ἔς τὰ μαγικά βασίλεια τοῦ
Πρωτάτου καὶ νὰ μιλῇ μὲ τὰ πουλιὰ καὶ νὰ
φιλιέται μὲ τὰ ρόδα. Ὁ ἄγριος ἐκεῖνος βασι-
λιάς ὅταν ἔμαθε πῶς ὁ αἰχμάλωτός του μιλοῦσε
μὲ τὰ πουλιὰ καὶ φιλιόντανε μὲ τὰ ρόδα, μ' ὅλη
του τὴν κακία γέλασε δυνατά-δυνατά πρώτη
φορὰ ἔς τὴν ζωὴν του καὶ τριξανε τὰ θεμέλια
τοῦ βασιλείου του. Κι ὅταν διάταξε νὰ φέρουν
ἐμπρός του τὸν αἰχμάλωτο κ' εἶδε ἓνα κουρελια-
σμένο, ἓνα κερνέιο πλάσμα σὰν φάντασμα ποὺ
βγαίνει ἀπὸ τὸν τάφο του, γέλασε ἀκόμη ἄλλη
μιὰ φορὰ δυνατώτερα κι' ὅλοι οἱ αὐλικοὶ του
ἔφριξαν ἀπὸ τὸν τρόμο ποὺ τοὺς γέννησε τὸ
φαρμακερὸ γέλοιο τοῦ βασιλιά τους. Κι ὅταν ἔς τὸ
ὔστερο ὁ ἄγριος βασιλιάς ρώτησε μὲ τρομερὴ
φωνὴ τὸν αἰχμάλωτό του τί δουλειὰ ξέρει νὰ
κάνῃ κι ὁ αἰχμάλωτός του ὁ Ἡμερος τοῦ ἀπάν-
τησε μὲ φωνὴ πιὸ ἀδύνατη κι ἀπὸ τὸ λύγισμα
τῆς ἱταῖς ποὺ τὴν χαϊδεύουν ξεφουρνιές αἰρες·
«Ξέρω νὰ τραγουδάω», ὁ Πρωτάτος τόσο πολὺ
γέλασε ποὺ ἔτρεμαν ἀκόμη καὶ τὰ ματοβαμμένα
χέρια τῶν πολεμιστῶν του. Κι ὁ βασιλιάς
ἔπειτα τὸν ξαναρώτησε πῶς τόλμησε νὰ ἔλθῃ
ἔς τὰ βασίλειά του, κι ὁ Ἡμερος τοῦ ἀπάντη-
σε δειλὰ-δειλὰ πῶς ἦλθε γιὰ νὰ δῇ μιὰ φορὰ
κι ἂς πεθάνῃ ἔπειτα τὸ εὐμορφότερο βασίλειο
τῆς γῆς, ποὺ ἔχει τὰ καλύτερα πλάσματα τοῦ
κόσμου. Κι ὁ Πρωτάτος τώρα δὲν γέλασε πιά,
μὰ, δίχως νὰ τὸ δείξῃ, κολακεύτηκε πολὺ,
γιατὶ πρώτη φορὰ ἔς τὴν ζωὴν του εἶχε ἀκούσει
ἀπὸ ξένον ἄνθρωπο πῶς ἔχει τὸ βασίλειό του τὰ
καλύτερα πλάσματα τοῦ κόσμου. Εἴξερε πῶς
ὅλοι οἱ ξένοι λαοὶ μισοῦσανε τὸ ἔθνος του
καὶ τὸ θεωροῦσανε ἀγριώτερο καὶ σκληρότερο
κι ἀπὸ τὰ μαῦρα δαιμόνια τοῦ Ἄδῃ. Δὲν τὸν
θανάτωσε λοιπὸν καὶ τοῦ εἶπε:

—Εἶν' ἀλήθεια, ξένε, πῶς μιλεῖς μὲ τὰ που-
λιὰ καὶ φιλεῖσαι μὲ τὰ ρόδα;

—Εἶν' ἀλήθεια! ἀπάντησε ὁ Ἡμερος.

—Τότε θὰ γίνῃς ὁ караγκιόζης μου καὶ θ' ἄρ-
χῃς τὰ βράδια ἔς τὰ ξεφαντώματά μου νὰ μὲ
διασκεδάξῃς! Τὴν ἡμέρα ποὺ δὲν θὰ με κάμῃς

νὰ γελάσω, θὰ σὲ θανατώσω! Σήμερα μ' ἔκα-
μες καὶ γέλασα τρεῖς φορές. Σ' ἀφίνω τρεῖς
μέρες ἐλεύθερο νὰ κάμῃς ὅ,τι θέλεις. Λέγε τί
θέλεις;

—Νὰ τρέχω ξεσκούφωτος τρεῖς μέρες καὶ
τρεῖς νύχτες ἔς τὰ βασίλειά σου!

—Χά! χά! χά! γέλασε ὁ βασιλιάς. Ἀπὸ
τώρα ἀρχίνησες νὰ μὲ κάνῃς νὰ γελάω! Νὰ
τρέχῃς τέσσερες!

Καὶ ὁ Ἡμερος λοιπὸν ποὺ λέτε ἔτρεχε ξε-
σκούφωτος τέσσερες μέρες καὶ τέσσερες νύχτες
ἔς τὰ βασίλεια ταῦ Πρωτάτου, καὶ τὰ πουλιὰ
συνώδευαν τὰ βήματά του μὲ τὲς γλυκύτερες
ἁρμονίες καὶ τὰ λούλουδα μυρῶνανε τὸν ξεφου-
ρνέιον ἄερα μὲ τὲς τερπνότερες εὐωδιές καὶ τὰ
ποτάμια κυλούσανε πλαῖι—πλαῖι του μὲ μελωδι-
κὰ φλιφλίσματα κ' ἐφιλούσανε τὰ πόδια του
κ' ἔσκυβαν τὰ κλωνάρια ἀπὸ τὰ πλατάνια καὶ
τὲς ἱταῖς καὶ τὲς ροδοδάφνες καὶ χαϊδεύανε μὲ
πουπουλένιο σείσιμο τὰ ξανθὰ του μαλλιά. . . .

Καὶ ὅταν περάσανε οἱ τέσσερες μέρες, πῆγε
τὸ βράδυ στὰ ξεφαντώματα τοῦ βασιλιά κ' ἦταν
τώρα πιὸ κίτρινος κι' ἀπὸ τὸν κρίνο τοῦ
ἀπριλιοῦ. Κι' ὁ βασιλιάς ὅταν τὸν εἶδε τοῦ
φώναξε:

— Ἀπὸ τί γίνῃς τόσο πιὸ κίτρινος;

— Ἀπὸ τὴν καλοπέρασι, βασιλιά μου, τοῦ
ἀποκρίθηκε ὁ Ἡμερος, κι' ἀντιλάλησε τὸ σπίτι
τοῦ Πρωτάτου ἀπὸ τὰ γέλοια καὶ τὰ χάχανα γιὰ
τὴν ἀπάντησιν αὐτῇ, καὶ ὅλοι οἱ πολεμιστάδες
κ' οἱ αὐλικοὶ τοῦ Πρωτάτου ἔλεγαν πῶς εἶνε
καλὸς караγκιόζης ὁ Ἡμερος. Ἐπειτα τοῦ βά-
λανε μπροστά του σωροὺς κρέατα καταματω-
μένα νὰ φάῃ. Μὰ ὁ Ἡμερος δὲν ἔτρωγε καὶ
κατακοκκίνησε τώρα σὰν παπαροῦνα. Καὶ ὁ
Πρωτάτος ἀποροῦσε πῶς εὐρέθηκε τόσο αἷ-
μα μέσα ἔς τὸν κιτριναρὴν караγκιόζην του, καὶ
τὸν ρώτησε περίεργα τί πρᾶμα τὸν ἔκαμε νὰ
κοκκινίσῃ τόσο, κι' ὁ Ἡμερος τοῦ ἀπάντησε,
πῶς ἔτσι πάντα κοκκινίζουν τὰ μάγουλά του
ὅταν παγώνῃ τὸ αἷμα τῆς καρδιάς του. Κι'
ὁ βασιλιάς, ποὺ εἶχε καρδιὰ ψυχρότερη
ἀπὸ πάγο, εὐχαριστήθηκε πολὺ ἀπὸ τὴν ἀπό-
κρισιν τοῦ Ἡμερου, γιατί εὔρισκε πῶς ὁ караγ-
κιόζης του θὰ γίνῃ μὲ τὸν καιρὸν ἀπάνθρωπος,
σὰν αὐτὸν ποὺ εἶχε πάντα κατακόκκινα τὰ
μάγουλά του, ἴσα-ἴσα γιατί δὲν εἶχε διόλου αἷμα.

μέσα του. Ἐπειτα τὸν διάταξε νὰ φάῃ ἀπὸ τὰ καταματωμένα κρέατα κι' ἀπόρησε τώρα περισσότερο ὁ βασιλιάς γιατί μαζί με τὴν διαταγὴν τοῦ εἶδε νὰ ξαναγίνοντε κίτρινα σὰν ἀσπρολούλουδου καρδιά τὰ κατακόκκινα μάγουλα τοῦ Ἡμερου. Κι' ἀρχίνησε νὰ σκέφτεται τώρα ὁ βασιλιάς πῶς ὁ καταγκιόζης του εἶναι διαολεμένος ἄνθρωπος, ἀφ' οὗ ἔχει τὴν δύναμι ν' ἀλλάξῃ ὅταν θέλῃ χρώματα ἔς τὸ πρόσωπό του, καὶ τὸν ρώτησε ποιά δύναμις ἀπόκρυφῃ τὸν κάνει ν' ἀλλάξῃ ἔτσι εὐκόλα χρώματα, κι' ὁ Ἡμερος τοῦ ἀπάντησε:

— Ἡ δύναμις τῆς φύσεως, βασιλιά μου.

— Ποιανῆς φύσεως; τοῦ φώναξε ταραγμένος ὁ Πρωτᾶτος.

— Τῆς φύσεως τοῦ βασιλείου σου, τοῦ εἶπε με περιπάθεια ὁ Ἡμερος, καὶ χάραξε με τὰ ἰσχνὰ του χέρια ἓνα μεγάλο ἀγέρινο στεφάνι, σὰν γὰ ἤθελε ν' ἀγκαλιάσῃ τὰ μυρωμένα λειβάδια καὶ τὰ ἡμέρα δάση τοῦ Πρωτᾶτου.....

Καὶ τώρα ὁ βασιλιάς πήδησε ἀπὸ τὸ κάθισμά του κι' ἀρχίνησε νὰ τρέχῃ ἐπάνω καὶ κάτω σὰν φλογισμένος δαίμονας μέσα ἔς τὰ μαῦρα καζάνια τῆς κολάσεως, κ' οἱ πολεμιστὰδες του ὅλοι ἔφριτταν ἀπὸ τὸν τρόμο τους, γιατί εἴζοντο πῶς ὁ βασιλιάς τους πηδοῦσε ἔτσι ὅταν διψοῦσε πολὺ ἀπὸ αἷματα. Μόνος ὁ Ἡμερος δὲν ἔτρεμε καὶ χαμογελοῦσε, κι' ἀπορούσαν ὅλοι γιὰ τὸ θάρρος του κι' ἀρχινῆσαν νὰ τὸν ζηλεύουν καὶ νὰ τὸν μισοῦν. Ἐπειτα ὁ βασιλιάς ἄρπαξε τὸν καταγκιόζην του ἔς τὰ χέρια του, καὶ τὸν κύτταξε σὰν ἀστρίτης τὸ πουλάκι, καὶ μαῦρες ἀστραπὲς ἔφευγαν ἀπὸ τὰ φλογισμένα του μάτια. Μὰ ἡ γλύκα τῶν ματιῶν τοῦ Ἡμερου θάμπωνε τὴν λάμψιν τους κι' ὁ βασιλιάς πρώτη φορὰ ἔς τὴν ζωὴν τοῦ αἰσθάνθηκε νὰ σκοτίζεται τὸ φῶς του, κι' ἀρχίνησε νὰ τρέμῃ καὶ νὰ σπαρατᾷ.... Κι' ὅταν συνῆλθε ἦταν καταχαρούμενος καὶ πίστευε πῶς εἶχε ταραχθῇ τόσο ἀπὸ τὴν μεγάλην του ἱκανοποίησιν γιατί ἄκουσε πῶς ὁ καταγκιόζης του ἔχει τὴν δύναμι νὰ νικᾷ τὴν φύσιν καὶ τοῦ εἶπε με πύρινη γλῶσσα.

— Ξένε, ἐγὼ ποὺ κατὰστρεψα ἔθνη κι' ἔσφαξα λογίων λογίων λαοὺς, ἓνα ἄχι βαθὺ ἔχω μέσα μου: ἄχ! δὲν ἐξουσιάζω νὰ κάμω ὅ,τι θέλω ἔς τὰ βασίλειά μου! Τὰ ἡμέρα δάση μου καὶ τὰ λουλουδοστόλιστα λειβάδια μου καὶ τὰ γλυκύ-

τατα πουλιά μου νύχτα-μέρα με πικραίνουν, με στενοχωροῦν, με τυραννοῦν με τὴν εὐμορφίαν τους καὶ τὲς εὐωδιὰς τους καὶ τὰ τραγούδια τους. Ἡ καταστροφή τους θὰ ἦταν ἡ σωτηρία μου κ' ἡ δόξα μου κ' ἡ χαρὰ μου! Ὅσες φορὲς ἔκαμα νὰ τὰ ἐρημώσω τόσες φορὲς ξαναγεννιόντανε ζωντανώτερα καὶ τόσο βαθύτερη πληγὴ ἀπελπισίας ἀνοίγαν ἔς τὰ στήθια μου. Πές μου ἐσύ, ξένε, ποὺ ἔχεις τὴν δύναμι νὰ νικᾷς τὴν φύσιν, μπορείς νὰ με κάμῃς νὰ καταστρέψω τὴν ἰδική μου; μπορείς νὰ γίνῃς σωτήρας μου; Ἄν μπορῇς, θὰ σ' ἀφήσω κληρονόμο ἔς τὰ βασίλειά μου!

— Μπορῶ νὰ γίνω σωτήρας σου! τοῦ εἶπε χαμογελαστὰ ὁ Ἡμερος, κι' ὁ βασιλιάς ἀλλάλαξε ἀπὸ χαρὰ κ' οἱ πολεμιστὰδες του ἀλλελάξανε ἀπὸ λύπη κι' ἀπὸ φθόνον κατὰ τοῦ Ἡμερου. Κι' ὁ Πρωτᾶτος γιὰ νὰ δεῖξῃ καλύτερα τὴν ἀγάπην του ἔς τὸν καταγκιόζην του τοῦ ἔδωκε με τὰ ἴδια του τὰ χέρια τὸ ποτήρι του γεμάτο κόκκινον κρασί νὰ πιῇ καὶ νὰ εὐφρανθῇ, μὰ ὁ Ἡμερος ἀρχίνησε νὰ τρέμῃ σύνφυγος καὶ νὰ λιποθυμᾷ καὶ τὰ μάτια του ἔσβυναν. Κι' ὁ βασιλιάς γιὰ νὰ τὸν ἀρπάξῃ ἔς τὴν ἀγκαλιά του πέταξε ὀρμητικὰ τὸ ποτήρι, μὰ τότες ὁ Ἡμερος διὰ μιᾶς ἀρχίνησε νὰ γελάῃ δυνατὰ—δυνατὰ κ' ἔλαμψαν πάλιν τὰ μάτια του. Κι' ὁ Πρωτᾶτος ἀδιάκοπα τώρα χαλάνιζε γιὰ τὴν δύναμι τῆς ὑποκρισίας τοῦ καταγκιόζην του κ' οἱ πολεμιστὰδες του ἔχασκαν πρὸς τὸν Ἡμερον καὶ τὸν ἔβλεπαν με μάτια ἄγρια καὶ τὸν θανατᾶσαν καὶ τὸν φθονοῦσαν περισσότερο.

Κ' ἔτσι ὁ Πρωτᾶτος δὲν μπορούσε πιά νὰ ζήσῃ μιὰν ἡμέραν χωρὶς ν' ἄχῃ τὸν Ἡμερον πλάϊ στα ξεφαντώματά του, κ' ἦταν βέβαιος πῶς ὁ καταγκιόζης του με τὴν δύναμι ποὺ εἶχε νὰ νικᾷ τὴν φύσιν θὰ τοῦ ἐλευθέρωνε τὰ βασίλειά του ἀπὸ τὰ δάση καὶ τὰ λούλουδα καὶ τὰ πουλιὰ ποὺ τόσο τὸν πικραίνανε καὶ τὸν στενοχωροῦσαν. Μὰ ὁ Ἡμερος ἀπόφευγε τὸν βασιλιά του τὴν ἡμέραν κι' ὅλο ἔς τὰ δάση του γύριζε κι' ὅλο με τὰ λουλουδία του φιλιόντανε κι' ὅλο με τὰ πουλιὰ του μιλοῦσε. Κι' ὁ Πρωτᾶτος, ποὺ τὸν ἤθελε μέρα-νύχτα μαζί του, ὅσο τὸν ἀπόφευγε ὁ καταγκιόζης του τόσο τὸν ζητοῦσε αὐτὸς, καὶ μιὰ φορὰ τοῦ εἶπε θυμωμένος :

— Γιατί μ' ἀποφεύγεις πάντα τὴν ἡμέρα;
 — Γιατί δὲν μ' ἀκολουθεῖς ποτὲ τὴν νύχτα,
 τοῦ ἀπάντησε ὁ Ἡμερος.

Κι' ὁ βασιλιᾶς στενοχωρημένος τὸν ρώτησε.

— Πῶς θὰ σ' ἀκολουθῶ τὴν νύχτα, τρελλέ;

— Ἄν ἔρχεσαι μαζί μου τὴν ἡμέρα!

Κι' ὁ βασιλιᾶς ἀπὸ ἀκράτητη περιέργεια ἀποφάσισε πὰ νὰ πάη μαζί του μιὰν ἡμέρα. Τὸν σήκωσε λοιπὸν γλυκοχαράματα ὁ καραγκιόζης του καὶ τὸν τράβηξε κατὰ τὰ δάση καὶ τὰ λειβάδια του. Ὁ βασιλιᾶς, κατακόκκινος, φοροῦσε τα φοβερώτερα του ἄρματα καὶ τὴν βασιλική του πορφύρα, τὴν στολισμένη μὲ χρυσοκέντητα φεΐδια καὶ σκορπιούς, καὶ τὴν πολεμική του περικεφαλαία τὴν διαμαντένια μὲ τὸ στέμμα τοῦ βασιλείου του χαραγμένο ἐπάνω της, καὶ ὁ Ἡμερος, ὁ κιτριναῖρος, περπατοῦσε πλάι του ξυπόλυτος καὶ κουρελιασμένος καὶ στέμμα του μονάκριβο εἶχε τα ξέπλεκα ξανθὰ μαλλιά του. Μὰ ὅσο προχωροῦσαν κι' ὅσο κοντεύανε νὰ φθάσουν ἔς τὰ δάση καὶ ἔς τὰ λειβάδια, τόσο ὁ βασιλιᾶς ἐκεῖνος χλώμαζε κι' ἀσχήμαινε καὶ σκόνταφτε σὲ κάθε βῆμα καὶ θλιβόντανε βαθεῖα, καὶ τόσο τοῦ Ἡμερου ἐρρόδιζαν τα μάγουλα κι' ὠμόρφαινε καὶ πετοῦσε ἀπὸ τὴν χαρὰ του. Κι' ὁ Πρωτᾶτος βλέποντας τὸν καραγκιόζη του τόσο νὰ μεταμορφώνεται τοῦ ἔλεγε τρομασμένως:

— Τί ἔπαθες! τί ἔπαθες! ἐσὺ γίνηκες εὐμορφότερος καὶ φοβερώτερος κι' ἀπὸ τὸν βασιλιᾶ σου!

Κι' ὁ Ἡμερος τοῦ ἀπαντοῦσε περιγελαστά:

— Τί ἔπαθες! τί ἔπαθες! ἐσὺ γίνηκες ἀσχημότερος καὶ πῶς φοβιτισάρης κι' ἀπὸ τὸν καραγκιόζη σου!

Καὶ τώρα ἀπὸ πολὺ μακριὰ φθάνανε πὰ μυροβόλες εὐωδιὲς λουλουδιῶν καὶ παραδείσιες ἀρμονίες πουλιῶν καὶ τερπνὰ σούσουρα δέντρων καὶ ψιθυρισμοὶ σὰν νανουρίσματα παιδιοῦ ἀπὸ κρουσταλλένια ποτάμια, κι' ὁ Πρωτᾶτος τώρα ἀρχίνησε νὰ φοβάται καὶ νὰ τρέμη καὶ ψιθύριζε ἔς τὸν Ἡμερο:

— Ἐδῶ μπαίνουμε ἔς τὴν Κόλασι! Μοῦ φαίνεται τώρα πῶς πεθαίνω!

Κι' ὁ Ἡμερος τοῦ ἔλεγε γλυκὰ-γλυκὰ:

— Ἐδῶ μπαίνουμε ἔς τὸν Παράδεισο! Μοῦ φαίνεται τώρα πῶς ἀνασταίνομαι!

Καὶ τράβηξε τὸν βασιλιᾶ καὶ μπήκανε πὰ ἔς τα παρθενικά του βασίλεια, καὶ μόλις τὰ πατήσανε ἐρχόντανε χιλιάδες φωνὲς ἀηδονίσαιες καὶ λέγανε: «Καλῶς τὸν Ἡμερό μας! καλῶς τὸν Ἡμερό μας! Ἐσὺ εἶσαι ὁ βασιλιᾶς μας»!

— Ἐγὼ εἶμαι ὁ βασιλιᾶς σας! ἐμούγκρισε καταθυμωμένος ὁ Πρωτᾶτος.

— Χά! χά! χά! ἀκουστήκανε γέλοια σατανικά διὰ μιᾶς σὰν νὰ βγαίνανε ἀπὸ μύρια στόματα τοῦ Ἄδῃ, κ' ἔπειτα πάλαι ξανακουστήκανε γλυκύτερες ἀκόμη οἱ φωνὲς καὶ λέγανε: «Καλῶς τὸν Ἡμερό μας! καλῶς τὸν βασιλιᾶ τῆς φύσεως! Γιὰ σένα τὸν περιφρονημένο, γιὰ σένα τὸν ξυπόλυτο, γιὰ σένα τὸν κουρελιάρη, κελαιδοῦν τὰ ῥόδια ἔς τὰ δάση τοῦ Πρωτᾶτου καὶ μυροβολοῦν τὰ ῥόδια ἔς τὰ λειβάδια του! Ὅλα εἶμαστε δικά σου καὶ κανένα δὲν εἶναι δικό του! Καλῶς τὸν Ἡμερο τὸν βασιλιᾶ τῆς φύσεως»!

— Ἄχ! ἄχ! ἀναστέναξε βαθεῖα ὁ Πρωτᾶτος. Σῶσέ με, Ἡμερε, σῶσέ με! Ἐλα νὰ βγοῦμε μακριὰ ἀπὸ τοῦτον τὸν Ἄδῃ!

— Ἐλα νὰ μποῦμε παραμέσα ἔς τὸν Παράδεισο! τοῦ ψιθύρισε γλυκύτατα ὁ Ἡμερος, καὶ τὸν ἔσυρε ἀκράτητος ἐπάνω ἔς τὰ τριαντάφυλλα καὶ τοὺς μενεξέδες.

— Ἄ! πονῶ! σχίζομαι! φώναζε ὁ βασιλιᾶς. Χιλιάδες ἀγκάθια ἀγκυλώνουν τὰ πόδια μου! Πῶς γίνεται, Ἡμερε, ξυπόλυτος ἐσὺ νὰ πηδᾷς τόσο χαρούμενος ἐπάνω σὲ τοῦτα τὰ μυτερὰ μαχαίρια κ' ἐγὼ καλοποδημένος νὰ καταματώνωμαι ἔτσι! Κύττα πῶς τρέχουν κατάμαυρα τὰ αἵματά μου! Δέσε μου τὲς πληγές μου, Ἡμερε, δέσε μου τες!...

— Ἐλα νὰ σοῦ τὲς δέσω, τοῦ εἶπε γελαστά ὁ Ἡμερος, καὶ τοῦ ἔλυσε τὲς ὀλόχρυσες ποδισιές του καὶ τὸν ἄφησε ξυπόλυτο. Καὶ τοῦ βασιλιᾶ τώρα ἔκλεισαν διὰ μιᾶς οἱ πληγές κι' ἀποροῦσε πῶς δὲν τὸν ἀγκυλώνανε πὰ τὰ γκάθια κ' ἔτρεχε τώρα πῶς ἐλεύθερος πίσω ἀπὸ τὸν Ἡμερο, κ' ἔφθασαν ἔτσι ἔς ἓνα μεγάλο δίσκος γεμάτο πλατάνια καὶ ἱταῖς, κ' ἔσκυφταν λιγερά τὰ κλωνάρια καὶ χαϊδεύανε τὸ μέτωπο τοῦ Ἡμερου καὶ τραβιόντανε μὲ φρίκη ὅταν περνοῦσε ὁ βασιλιᾶς, κι' ὁ Πρωτᾶτος ἀναστενάζοντας ἔλεγε:

— Γιατί χαϊδεύουνε αὐτὰ τὰ δέντρα μὲ τόσο

πάθος τὸν καραγκιόζη μου, κ' ἐμένα τὸν ἀφέν-
τη τους μ' ἀποφεύγουνε μὲ τόση φρίκη;

Κι' ὁ Ἡμερος τοῦ εἶπε:

— Ἔλα νὰ χαϊδέψουνε καὶ σένα, δύστυχε!
καὶ τοῦ ἔβγαλε τὴν διαμαντένια περικεφαλαία
του μὲ τὸ βασιλικό της στέμμα καὶ τὴν πέταξε
μακρὰ καὶ ἀνέμισαν τὰ κόκκινα μαλλιά τοῦ
βασιλιᾶ, καὶ τώρα τὰ κλωνάρια κρυφοχαϊδεύανε
καὶ τᾶγριο μέτωπο τοῦ Πρωτάτου καὶ τὰ μάτια
του ἀρχίσανε νὰ ἡμερώνουν κι' ὁ ἄγριος βασι-
λιάς πρώτη φορὰ ἔς τὴν ζωὴ του ψιθύρισε:

— Ἀ! θαρῶ πὼς ξανανιώνω! κι' ἀπὸ τὴν
συγκίνησί του αἰσθάνθηκε πὼς κλωνίζεται καὶ
τὸν πῆρε ὁ Ἡμερος ἔς τὴν ὄχθη ἀπὸ ἓνα χαρι-
τωμένο ρυάκι νὰ τὸν καθίσῃ πλάι του νὰ ξανα-
σάνῃ, μὰ μόλις ἔκαμε νὰ ξαπλώθῃ ὁ βασιλιάς
τὸ ρυάκι τρομασμένο ἄλλαξε τὸν δρόμο του,
κι' ὁ βασιλιάς φώναξε.

— Πιάνεται ἡ ἀναπνοή μου! πνίγομαι! πνί-
γομαι!

Κι' ὁ Ἡμερος τοῦ ἔβγαλε τότε γλήγωρα-γλή-
γωρα καὶ τὴν βασιλικὴ πορφύρα καὶ τὴν ἐκου-
ρέλιασε, κι' ὁ βασιλιάς θαρροῦσε τώρα πὼς ἀνα-
στήθηκε καὶ δάκρυσε πρώτη φορὰ ἔς τὴν ζωὴ
του καὶ μουρμουρίζε: «Τί ὠραία τώρα ποὺ
εἶναι δῶ! τί ὠραία!» καὶ τὸ ρυάκι ποὺ τρομα-
σμένο ἄλλαξε τὸ δρόμο του ξανᾶλθε καὶ κυ-
λοῦσε ἡμερο τᾶφρατα νερά του ἔς τὰ πόδια τοῦ
βασιλιᾶ καὶ τὰ πουλιά μαζεύθηκαν ὅλα ἀπὸ
πάνω του καὶ κελαδούσανε γλυκά:

— Καλῶς τὸν Ἡμερό μας! καλῶς τὸν βα-
σιλιᾶ καὶ τὸν σωτῆρα τῆς φύσεως!

— Ἀχ! ἀναστέναξε τότες ὁ Πρωτάτος, πότε
θὰ ποῦνε καὶ γιὰ μένα τέτοιο τραγοῦδι ἀθά-
νατο! Ἀχ! ἄς τῶλεγον μιὰ φορὰ κ' ἄς πέ-
θαινα!

Κ' ἔκλεισε τὰ μάτια του κ' ἐρρέμβαζε ὁ
ἄγριος βασιλιάς πρώτη φορὰ ἔς τὴν ζωὴ του,
καὶ τὰ δέντρα τὸν σκεπάζανε πονετικά ἀπὸ τὸν
ἥλιο μὲ τοὺς κατάχλωρους ἴσκιους των, καὶ τὰ
πουλιά καὶ τὰ ποτάμια τὸν νανουρίζανε μὲ τὰ
τραγοῦδια καὶ τὴν ἡμερὴ βοή τους, καὶ τὰ λου-
λούδια καὶ οἱ ξέφυροι ἔχυναν βάλσαμο καὶ μα-
λακώνανε μὲ τὲς εὐωδιές καὶ τὴν πνοή τους τὴν
πέτρινη καρδιά τοῦ βασιλιᾶ, κι' ὁ Ἡμερος χαί-
δενε τὰ ματωμένα μαλλιά του καὶ τοῦ τὰ καθά-
ριζε μὲ τριαντάφυλλα καὶ μενεξέδες ποὺ τὰ βου-

τοῦσε ἔς τὸ χαριτωμένο ρυάκι ποὺ κύλαε ἡμερο
ἡμερο ἔς τὰ πόδια του, καὶ τὰ κόκκινα μαλλιά
τοῦ Πρωτάτου ἀρχίσανε νὰ ξανθίζουν καὶ νὰ
μυροβολοῦν..... Κι' ὅταν ἀρχίνησε νὰ βραδυναίῃ
εἶπε ἔς τὸν βασιλιᾶ ὁ Ἡμερος:

— Ἐρχεται ἡ ὥρα τῆς βασιλείας σου! Δὲν
θὰ πᾶμε ἔς τὰ ξεφαντώματά σου νὰ ξαναγίνω
καραγκιόζης σου;

Κι' ὁ Πρωτάτος τρόμαξε καὶ εἶπε:

— Ἀπόψε θὰ πάρω τὴν θέσι σου ἐδῶ πλάι
σου καὶ θὰ σε διασκεδάσω κ' ἐγώ!

Κι' ὁ Ἡμερος ἀναστέναξε βαθειὰ-βαθειὰ
πρῶτη φορὰ μπροστὰ ἔς τὸν βασιλιᾶ του.

— Γιατί ἀναστενάζεις; τὸν ρώτησε σαστι-
σμένος ὁ Πρωτάτος.

— Ἀχ! ἄχ! ψιθύρισε ὁ Ἡμερος. Ἐδῶ μέσα
θὰ με φᾶνε τὰ μεσάνυχτα τὰ θηριὰ τοῦ βασι-
λείου σου!

— Ἀχ! ἄχ! κελαιδίσανε παραπονετικά καὶ
τᾶηδόνια καὶ βουβαθήκανε ἔπειτα. Ἀχ! ἄχ!
ἀκούστηκε σὰν μαῦρος θρηῆνος νὰ βγαίνει κι'
ἀπὸ τὰ δάση μέσα, καὶ μαῦρος ἴσκιος μελαγχο-
λίας ξαπλώθηκε κατ' ἐπάνω τους, καὶ τὰ ρόδα
καὶ τὰ λούλουδα τῶν κάμπων λυγίσανε θλιμι-
μένα τὰ βελουδένια κεφαλάκια τους κ' ἔσταζαν
δάκρυα δροσερὰ καὶ μυροφόρα..... Κι' ὅταν
ἔφθαναν τὰ μεσάνυχτα φανήκανε ἀπὸ μακρὰ
κατακόκκινες φωτιές νὰ χύνουν γλῶσσες παρ-
δαλές πρὸς τὸ μέρος τοῦ βασιλιᾶ καὶ τοῦ Ἡμε-
ρου καὶ ποδοβολητὸς βάρβαρος ἀκούγοντανε
καὶ φωνές ἄγριες ταράζανε τὴν θλιβερὴν ἁρμο-
νίαν τῆς φύσεως κ' ἔλεγαν δυνατὰ-δυνατὰ:
«Πρωτάτε! Πρωτάτε! μεγάλη μας βασιλιᾶ, ποῦ
εἶσαι;

Κι' ὁ Πρωτάτος, ποὺ καταλάβαινε πὼς ἐρ-
χόντανε οἱ πολεμιστὰδες του, φώναξε βραχνά:
«Ἐδῶ μεγάλος βασιλιάς εἶναι ὁ Ἡμερος κ'
ἐγὼ εἶμαι ὁ καραγκιόζης του! Φευγάτε-φευγάτε
ἀπὸ δῶ»!

Μὰ οἱ πολεμιστὰδες του ταραγμένοι τὸν πλη-
σίασανε γοργότερα κι' ἀπαρηγόρητοι ἔλεγαν
μετξύ τους: «Ὁ μεγάλος μας βασιλιάς τρελλά-
θηκε! Ὁ προδότης ὁ καραγκιόζης του τὸν
τρελλάνε!» Καὶ ὅταν εἶδαν τὸν βασιλιᾶ τους
ξυπόλυτο, χωρὶς τὸ στέμμα του καὶ χωρὶς τὴν
πορφύρα του, ἔφριξαν. Κι' ὅταν εἶδαν καὶ τὸν
Ἡμερο πλάι του εὐμορφότερο, μέσα ἔς ἐκεῖνα

τᾶγρια μεσάνυχτα, κι' ἀπὸ τὸν ἥλιο τοῦ Ἀπριλιοῦ, ὥρμησαν λυσσιασμένοι κατὰ πάνω του καὶ μπήξανε τὰ σπαθιά τους ἔς τὰ μαλακά του στήθια καὶ τὸ ἀθῶό του αἷμα ἐρράντισε σὰν δλόθερμο δάκρυ ἐλεημοσύνης καὶ οἰκτιρμοῦ τὰ σκληρά τους καὶ ἄσπλαχνα πρόσωπα.

— Ἀχ! ἔκαμε ὁ Ἡμερος, καὶ εἶπε ἔς τὸν Πρωτᾶτο: «Νά τα τὰ θηριὰ τοῦ βασιλείου σου»! κ' ἔπειτα ξεψύχησε μὲ χαμόγελο ἀπαλώτερο κι' ἀπὸ τὸ πρῶτο τῆς αὐγούλας γλυκοχάραμα..... Κι' ὁ Πρωτᾶτος σωριάστηκε πάνω του καὶ τὸν ἀγκάλιαζε καὶ τὸν φιλοῦσε τρελλὰ καὶ τοῦ φώναζε: «Ἡμερε! Ἡμερε! σωτήρά μου»! καὶ λιποθύμησε, κ' οἱ πολεμιστᾶδες του ἀπαρηγόρητοι πῆραν ἔς τὰ χέρια τους τὸν βασιλιὰ τους καὶ φέροντάς τον εἰς τὰ βασιλεία του κράζανε ἀπελπιστικά κατὰ τὸν δρόμο: «Ὁ μέγας μας βασιλιάς τρελλάθηκε! ὁ μέγας μας βασιλιάς τρελλάθηκε! Ἀχ! τὸν κακοῦργο τὸν καραγκιόζι του! ἄχ! τὸν κακοῦργο»!

Καὶ τὰ πουλιὰ τοῦ δάσους ἀπαντούσανε κ' ἔλεγαν πικρὰ-πικρά: «Ἀχ! τὸν καλὸ μας τὸν Ἡμερο! Ἀχ! τὸν ἀδικοσκοτωμένο βασιλιὰ τῆς φύσεως! Ἀχ! κανένας δὲν ἔγινε σωτήρας τοῦ κόσμου χωρὶς νὰ χύσῃ τὸ αἷμά του πρῶτα γιὰ τὸν κόσμο! Τώρα ὁ Πρωτᾶτος σώθηκε! Τώρα θὰ γίνῃ σωτήρας κι' αὐτὸς, τώρα θὰ γίνῃ κι' αὐτὸς βασιλιάς μας»!

Καὶ τὴν ἄλλην ἡμέρα ποὺ ὁ Πρωτᾶτος εὐρέθηκε χωρὶς τὸν Ἡμερό του ἦταν ἀπαρηγόρητος, καὶ πρώτη φορὰ τὸ δάκρυ τοῦ πόνου καὶ τῆς ἀγάτης ἔβρεχε θερμὸ τὸ πρόσωπό του, καὶ

πόθος ἀκατανίκητος τοῦ γεννήθηκε νὰ ἐκδικηθῇ τὸν ἀδικοσκοτωμένο του Ἡμερο. Καὶ μ' ἀπορία του καὶ μὲ χαρὰ του μαζί ἔβλεπε τώρα πῶς γιὰ νὰ τὸν ἐκδικηθῇ δὲν ποθοῦσε νὰ σκοτώσῃ τοὺς πολεμιστᾶδες του μὰ νὰ τοὺς κάμῃ ὅλους ὁμοίους μὲ τὸν Ἡμερό του. Καὶ πρώτη φορὰ τώρα μὲ ἀνεκδιήγητ, συγκίνησι ἄκουε τὴν καρδιά του νὰ χτυπᾷ μεστωμένη ἀπὸ ἄπειρη καλοσύνη καὶ οἰκτιρμὸ γιὰ τοὺς ἄγριους φονιάδες τοῦ ἀγαπημένου του. Καὶ γιὰ νὰ τοὺς κάμῃ μετανοημένους ἀδελφούς τοῦ Ἡμερου τοὺς πῆρε ὅλους ἔς τὰ δάση του καὶ ἔς τὰ λειβάδια του ξυπόλυτους καὶ χωρὶς ἄρματα καὶ χωρὶς περικεφαλαῖες καὶ τοὺς ἐξάγγινε μέσα ἔς τῆς παρθενικῆς φύσεως τὴν ἀθωότητα, καὶ μαζί τους ἔθαψε τὸν Ἡμερό του, τὸν περιφρονημένο τῆς ζωῆς καὶ τὸν ἀθάνατο τοῦ τάφου, ἀποκάτω ἀπὸ ἱτιαῖς καὶ κυπαρίσσια καὶ γύρω ἀπὸ τριανταφυλλιαῖς καὶ μενεξέδες, καὶ τᾶηδόνια τραγουδώντας τὸν ἐνταφιασμό του ἔλεγαν τώρα μὲ θρήνους καὶ χαρὲς μαζί: «Ἐχάσαμε τὸν βασιλιὰ μας τὸν Ἡμερο καὶ κερδίσαμε τοὺς φονιάδες του! Χαῖρε, Πρωτᾶτε, βασιλιὰ μας, καὶ σεῖς φονιάδες, τὰ ξαναγεννημένα ἀδελφία μας»! Καὶ μὲ τὲς μελωδίες τῶν ἀηδονιῶν σουσουρίζανε μαζί ἁρμονικά καὶ τὰ χλωρὰ κλωνάρια τῶν δέντρων καὶ τὰ κρυσταλλένια νερά τῶν ποταμῶν, κ' οἱ ξέφυροι μυρωμένοι μὲ τὲς εὐωδίες τῶν λουλουδιῶν φιλοῦσανε τὰ μέτωπα τοῦ βασιλιὰ Πρωτᾶτου καὶ τῶν καινούριων ἀδελφῶν τοῦ ἀδικοσκοτωμένου Ἡμερου.....

Ἀπριλῆς 1908

Γ. Α. ΓΚΙΚΑΣ

